

Sprogundervisning på Politiskolen

Jan Schubert

Cand. phil., fagleder, sprog
Politiskolen i København.

Politiskolen er en afdeling under Rigspolitechefen og er ansvarlig for uddannelsen af politiets medarbejdere.

Politiskolen gennemfører en række „ad hoc“ kurser i fremmedsprog (primært engelsk) for de ansatte i rigspolitiet, som har et særligt behov for at anvende sproget i forbindelse med deres tjeneste: f.eks. Narkotikaafdelingen.

Undervisning i sprog, dvs. engelsk og tysk, foregår imidlertid hovedsageligt på Politiets Grunduddannelse, og for at gøre det muligt at kunne placere denne undervisning i politiets uddannelsessammenhæng, skal jeg først kort skitsere forløbet af grunduddannelsen.

Grunduddannelsen

Politiets grunduddannelse varer 3 år

og består af 4 moduler. Den indledes med et 8-måneders kursus (PG-I), som foregår på Politiskolen. Derpå følger ca. 13 måneders praktisk uddannelse (PG-II) i en af de storkøbenhavnske politikredse. Den følgende 8-måneders kursusperiode (PG-III) afvikles igen på Politiskolen, og den afsluttes med eksamen i en lang række fag. Grunduddannelsens sidste modul (PG-IV) er atter praktisk tjeneste på en politistation, og uddannelsen afsluttes i beredskabsafdelingen i Københavns politi.

Undervisningen på de overvejende teoretiske moduler, PG-I og PG-III, omfatter bl.a. følgende fag: polititeori (retspleje, færdsel, efterforskning og rapportskrivning), samfundskundskab, strafferet, civilret, psykologi, „etik, moral og holdninger“, kulturso-
ciologi, kriminalprævention, interna-

tionale forhold og menneskeret, EDB samt fremmedsprog. Dertil kommer en række fag af mere praktisk tilsnit så som fysisk træning m.v.

Kursisterne er inddelt i klasser à 16, og hovedparten af undervisningen varetages af en klasselærer, en polititjenestemand (som selvfølgelig også omfatter kvindelige politifolk), der har mange års erfaring inden for politiet. I de øvrige fag underviser en række eksterne faglærere (timelærere), f.eks. jurister, psykologer, sociologer, dansk- og sproglærere. Faglærerne i sprog er universitetsuddannede.

Undervisningen i fremmedsprog

Undervisningen i fremmedsprog sigter mod integrering af mundtligt sprog og viden om politimæssige emner.

Ifølge Politiskolens fagplaner er målsætningen for undervisningen, at kursisterne udvikler deres evne til at forstå og anvende fremmedsprog, samt erhverver sig en sådan viden og sådanne færdigheder, at de fuldt forståeligt kan anvende sproget i forbindelse med afhøringsituationer og vejledning samt i samtaler om almindelige politimæssige og juridiske emner.

På PG-I kurset undervises der i engelsk, og på PG-III kurset i engelsk eller tysk. Antallet af lektioner udgør 75 for hvert sprog. Vore kursister kan således modtage enten 150 lektioners undervisning i engelsk eller, hvis deres niveau i engelsk er over gennemsnittet, 75 lektioner i hvert af sprogene. Der afholdes afsluttende eksamen i hvert af sprogene.

Kursisternes gennemsnitsalder er ca. 25, og deres sproglige niveau i fremmedsprog (især engelsk) er generelt højt, men kan variere da deres forudsætninger strækker sig fra Folkeskolens afgangsprøver til længerevarende ophold i udlandet. De senere års opgørelser viser, at ca. 75% af vore kursister møder op med en studenter- eller HF-/HHeksamens.

Der foretages ingen inddeling efter færdighedsniveau. Dette udgør naturligvis vores største pædagogiske udfordring, som dog søges løst ved den størst mulige grad af differentiering. Der undervises som nævnt i mundtlig udtryksfærdighed, selvom der kan indlægges skriftlige øvelser efter behov. Der lægges altovervejende vægt på kursisternes kommunikative færdigheder, og undervisning i deskriptiv grammatik er begrænset: udviklingen af kursisternes formelle færdigheder tager udgangspunkt i den enkelte kursists individuelle svagheder. Desuden lægges der en del vægt på intonation og spørgeteknik.

Selvom færdighedsniveauet og dermed kravene til sværhedsgrad generelt vil være lavere for tysk end for engelsk, er de målsætninger, der er opstillet for de to sprog de samme, ligeså undervisningsformer og metoder. I det følgende vil jeg bruge mit eget fag, engelsk, som eksempel (betragtningerne vil med det nævnte forbehold lige så vel kunne gælde for tysk).

Hvad er det, vi gør?

Forenklet kan man sige, at undervisningen omfatter to komponenter: en almen sproglig og en fagsproglig del.

Den almene del omfatter genopfriskning og udvikling af almensproglig udtryksfærdighed og adskiller sig ikke væsentligt fra den undervisning, der gives på det gymnasiale plan. Den er baseret på behandling af tekster og videomateriale. Teksterne kan være udpluk af skønlitterære værker: John le Carré, Norman Mailer, John Irving og John Steinbeck er repræsenteret i samlingerne. Eller de kan være journalistiske behandlinger af kriminalstof hentet fra aviser eller magasiner. Vi stiller her to krav: materialerne skal være lødige, og de skal omhandle emner af politimæssigt tilsnit. Egentlig litterær tekstanalyse indgår ikke som disciplin; behandlingen sker i form af referater, diskussioner af underliggende temaer og perspektivering. For eksempel kan tekster hentet fra den amerikanske forfatter Joseph Wanbaugh danne udgangspunkt for en diskussion af det såkaldte „John Wayne syndrom“ og en indkredsning af politikultur i øvrigt.

Denne del indgår som en af de to discipliner ved eksamen, som jeg skal vende tilbage til.

For den fagsproglige del er målet med undervisningen opstillet på grundlag af analyser, foretaget senest i 1994, af de situationer, hvor ansatte i politiet i løbet af de første år af deres tjeneste vil have behov for at benytte sig af fremmedsprog i kontakten med publikum.

Disse situationer dækker et bredt spektrum: de kan være af mere informativ karakter, som f.eks. at vejlede turister; de kan dreje sig om afhøringer i sager, som på det indledende stadium ikke kræver medvirken af tolk - dvs. almindeligt forekommende hændelser, hvor udenlandske statsborgere har været udsat for tyveri eller anden kriminalitet, har begået overtrædelser af færdselsloven eller mindre alvorlige overtrædelser af andre love, har været indblandet i færdselsuheld eller har været vidner til kriminelle handlinger.

Denne del er baseret på en række beskrevne hændelsesforløb, „cases“, som stiller kursisterne over for løsning af politimæssige opgaver på fremmedsproget. Denne del indgår som den anden disciplin ved eksamen. Lad mig citere et par konkrete eksempler:

Eksempel 1: „Under patrulje sendes du til Missionshotellet, hvor en ældre udenlandsk kvinde oplyser, at hun er turist her i landet, og at hun netop har været udsat for tasketyveri, idet en ung mand på knallert rev hendes taske fra hende.“

Eksempel 2: „Under patrulje bemærker du en forankørende bil, der kører let slingrende midt på kørebanen. Du standser bilen og konstaterer, at føreren lugter af spiritus fra munden. Føreren taler ikke dansk.“

Eksempel 3: „Under patrulje sendes du til en nærmere angivet adresse, idet en anmelder har oplyst, at der er voldsomme husspektakler i naboledigheden. Da du ankommer til

stedet, træffer du en ca. 30-årig mand og en jævnaldrende kvinde, der fortsat skændes højlydt. Kvinden, som har et blåt, hævet øje, og som bløder fra en flækket læbe, forklarer kort, at hun er blevet slået af sin tidligere mand, som hun har været skilt fra i 6 måneder. Som følge af skaderne ønsker kvinden at anmelde sin tidligere mand for vold. Ingen af parterne taler dansk.”

En løsning af disse opgaver vil kræve, at kursisten har tilegnet sig den nødvendige viden inden for tre områder: om de relevante politimæssige dispositioner i forbindelse med selve sagsbehandlingen, om de relevante bestemmelser i lovgivningen (opstilling af et signalement, færdselslovens § 53 om promille- og spirituskørsel, retsplejelovens regler om anholdelse, straffelovens § 265 om advarsel, „polititilhold”, bestemmelser om udlændinges ophold mv.), samt om den dertil knyttede fagspecifikke terminologi på fremmedsproget.

Hvordan gør vi det?

Behandlingen af sådanne cases i selve undervisningsforløbet foregår i så stor udstrækning som muligt på engelsk og kan tage udgangspunkt i en brainstorming: en afsøgning af hvilket kendskab kursisterne har til sagsbehandlingen, til lovgivningen og til de engelske politimæssige og juridiske fagudtryk, der skal anvendes.

Det næste trin kan foregå som gruppearbejde eller som pairwork, hvor kursisterne gennemfører rollespil og aktivt

indøver og forstærker deres viden og færdigheder.

Den tredje fase i forløbet kan afvikles som en redegørelse fra en eller flere af kursisterne om emnet og/eller sagsbehandlingen eller som et situationsspil i klasselokalet, hvor to kursister i dialogform „gennemspiller” forløbet. Efterbehandlingen kan foretages ved at resten af klassen giver deres vurdering, selvfølgelig på engelsk, af den politimæssige afvikling, mens sproglæreren tager sig primært af de sproglige elementer på udtryks- og indholdssiden.

Der lægges stor vægt på tværfaglighed og elevaktivitet. Således kan sproglæreren indgå som med(mod)spiller i en række praktiske øvelser. Det kan foregå i klasselærerens undervisning i færdsel og rapportskrivning ved at sproglæreren i en øvelse i behandling af færdselsuheld optræder som en af parterne (en udlænding, forstås). Kursisterne foretager den nødvendige afhøring på engelsk, skriver derefter rapport om uheldet (og da rapporter altid skrives på dansk, vil dansklæreren derpå også kunne inddrages), og i den følgende engelsktid gives der eleverne feedback på deres sproglige behandling af sagen. (I forbindelse med sådanne øvelser har jeg i øvrigt været udsat for røveri flere gange på samme dag og min bil er blevet undersøgt for fejl og mangler. Og jeg har været sigtet for spritkørsel - ja sågar indsat i detentionen frataget mine sko, bælte og andre personlige ejendele. På trods af, at det har drejet sig om øvelser, har jeg oplevet, hvor ubehageligt det er at være berøvet sin frihed - et emne som

Artiklens forfatter i en forhørssituation.

efterfølgende er blevet diskuteret i engelsktimerne.)

Set fra et fremmedsprogs pædagogisk synspunkt har erfaringerne med disse øvelser været blandede. Det sproglige udbytte har vist sig ikke at være overvældende, primært fordi vi ikke har den fornødne tid - og/eller ikke er gode nok - til at foretage den nødvendige sproglige efterbehandling. På plussiden står imidlertid det forhold, at de giver både lærer og kursister et realistisk billede af, hvorledes de rent sprogligt klarer sig under pres, og hvordan stressfaktorer indvirker på deres udtryksfærdighed, hvilket igen kan danne basis for arbejdet med den enkeltes strukturelle og evt. andre svagheder.

Endvidere kan jeg nævne, at fag som „Etik, moral og holdninger“ samt „In-

ternationale forhold og menneskerettigheder“ også vil indgå i sprogundervisningen. I forbindelse med arbejdet med sådanne cases som angivet i eksempel 2 kan undervisningen i engelsk inddrage FNs Code of Conduct for Law Enforcement Officials, den europæiske konvention om menneskerettigheder og andre internationale retsakter (f.eks. i forbindelse med politiets adfærd, frihedsberøvelse, anholdtes retsstilling osv.).

Eksamen

Den afsluttende eksamen omfatter som nævnt to discipliner: en ekstemporalopgave og en politimæssig opgave. Til ekstemporalopgaven gives naturligvis forberedelsestid, og der må anvendes hjælpemidler. Dette gælder derimod ikke den politimæssige, som kan løses

på to måder: enten ved et rollespil ved eksamensbordet eller ved, at eksaminanden redegør for dispositioner, spørgsmål etc. i forbindelse med den pågældende situationsforløb.

Der gives karakterer efter 13-skalaen, og fagplanerne indeholder klart definerede bedømmelseskriterier både med hensyn til indholdet og den sproglige udformning.

Sammenfatning

Som det forhåbentlig er fremgået, søges undervisningen i sprog gennemført integreret, med progression og med størst mulig grad af tværfaglighed. I hele forløbet lægges der vægt på afveksling, elevcentrering og på, at eleverne deltager bevidst og aktivt i tilegnelse af viden og udvikling af deres færdigheder. Integrering søges opnået ved at undervisningen tager udgangspunkt i meningsfulde helheder og ikke i løsrevne enkeltheder (jf. de 3 ovenfor nævnte eksempler). Progressionen søges sikret ved, at emner, som politimæssigt og sprogligt er forholdsvis ukomplicerede, (jf. eksempel 1) afvikles i begyndelsen af forløbet, og derefter inddrages emner af stigende svær-

hedsgrad. Tværfagligheden søges opnået ved et samarbejde mellem klasse-læreren (og andre faglærere) og sproglæreren.

Fra en lingvistisk synsvinkel sigter undervisningen mod at opnå en kombination, en syntese af følgende elementer: integration af to kognitive områder: kendskab til sagsforløb, - og tilegnelse af det relevante fagrelaterede leksikalske inventar på det pågældende fremmedsprog omsat til aktiv, brugsorienteret og situationsafhængig beherskelse af kommunikative færdigheder i forbindelse med politimæssige arbejdsprocesser.

Danske politifolk deltager i stigende omfang i internationalt fredsskabende arbejde, enten mellemstatsligt eller under FN. Der er danske politifolk i det tidligere Jugoslavien, i Albanien, og i Hebron, og Politiskolens lærere gennemfører uddannelseskurser i de baltiske lande, Sydafrika, Det Palestinænske Selvstyreområde og Bosnien, og der er danske forbindelsesofficerer i Europa og i Asien. Denne udvikling vil utvivlsomt fortsætte, og derfor vil kravene til beherskelse af fremmedsprog bestemt ikke være vigende.

CAL Center for Applied Linguistics <http://www.cal.org>

har specialiseret sig i forskningsinformation om sprog og kultur vedrørende undervisning i engelsk som andet- og fremmedsprog, undervisning i fjernere sprog (*uncommonly taught languages*) samt forskning i den pædagogiske proces. Emner er sprogtilegnelse, tosprogethed, immersion, immigranter, testning, sprogfærdighed på arbejdspladsen, sprogpolitik.